

80 . Sfârleanca | Comuna: Dumbrăvești | Județ: Prahova | Punct: Castrul și băile romane de la Mălăiești | Anul: 2013

Anul: 2013

Cod RAN: 131522.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Civil

Autori: Alin Frînculeasa, Tiberiu Nica, Bianca Preda, Alexandru-Mircea Rațiu, Norbert Szeredai, Ovidiu Țentea, Andrei Cîmpeanu

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Instituție Nedefinită, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

Cercetarea arheologică a castrului și băilor romane de la Sfârleanca (com. Dumbrăvești) face parte dintr-un proiect mai amplu intitulat "Reabilitarea zonei cultural-istorice Dumbrăvești (jud. Prahova)", finanțat de Consiliul Județean Prahova. Prima campanie de cercetări arheologice din cadrul acestui program s-a desfășurat între 1 iulie – 15 septembrie 2013. Obiectivul acesteia a fost realizarea unui diagnostic general privitor la gradul de conservare a castrului. În acest scop au fost urmărite în primul rând delimitarea incintelor fortificației și realizarea conexiunii cu clădirile din interior și sistemul defensiv.

Băile (balnea) au fost semnalate în partea nord-vestică a castrului, pe o terasă aflată la o cotă de nivel inferioară cu peste

12 m față de terasa pe care era amplasată fortificația. Clădirea grav afectată în anul 1979 cu ocazia lucrărilor efectuate în vederea construirii conductei de aducțiune a apei Măneciu-Ploiești. Cu această ocazie D. Lichiardopol a recuperat câteva materiale, reușind să deseneze un profil în zona în care au fost distruse băile romane.

În campania din anul precedent am inițiat cercetarea completă a băilor. În acest sens au fost proiectate inițial 3 suprafețe (5 x 5 m, delimitate de martori cu lățimea de 0,50 m), una în prelungirea celeilalte, pe direcția NV-SE. Ulterior, cercetarea a fost extinsă prin alte 3 suprafețe, cu dimensiuni similare, două spre nord-est (S4, S5) și una spre sud-vest (S6). În suprafața cercetată în 2012 au fost identificate 5 ziduri, în stadii diferite de conservare, care delimitează parțial încăperi prevăzute cu instalație subterană de încălzire. Cercetarea anumitor camere a fost realizată până la cotele la care s-a considerat că structurile descoperite pot fi conservate în bune condiții până la reluarea cercetărilor.

Obiectivul campaniei 2013 a fost cercetarea detaliată a unei porțiuni cât mai mari din clădire, dat fiind faptul că cercetarea acesteia a fost proiectată a fi exhaustivă. A fost necesară extinderea cercetării în suprafață, în paralel cu continuarea cercetării în suprafețele deschise în anul precedent (dimensiunile noilor suprafețe rămânând aceleași - 5 x 5m, martori de 0,5m), după cum urmează: S7 (la Est de S5), S8 (la Est de S1 și la Nord de S5), S9 (la Nord de S1), S10 (la Nord de S7 și la Est de S8), S11 (la Nord de S8 și la Est de S9), S12 (la Vest de S1 și la Nord de S6), S13 (la Nord de S10 și la Vest de S11 și la Vest de S11) și S14 (la Nord de S11).

Clădirea cercetată are 5 camere. Camera A (10 x 5.9 m), camera B (7 x 6.25 m), camera C (8.07 x 12 m), camera D (8,4 x 6.27 m; raza absidei cca 2.40m), camera B1 (2.82 x 3.68 m). Camerele A, B și D au fost prevăzute cu sistem de încălzire cu hypocaustum. Pe întreaga suprafață a camerei C (mai puțin porțiunea afectată de traiectul unei conducte moderne de aducțiune a apei) a fost identificat nivelul acoperișului prăbușit al clădirii. Acest fapt indică lipsa instalației de încălzire subterane. Sub acoperiș a putut

fi observat un strat consistent de arsură de cărbune provenit de la bârnele incendiate, fapt care indică felul în care a luat sfârșit această clădire.

Bazinul B1 a funcționat în conexiune cu încăperea C (fără încălzire subterană, cercetată până la nivelul acoperișului prăbușit, păstrat in situ). Coborârea în bazin se realiza pe patru trepte, dispuse pe două treimi din latura vestică a acestuia. Tencuiala hidrofugă se păstrează pe o înălțime de aprox. 150 m. De asemenea a fost identificată conducta de alimentare realizată dintr-un olan dispus într-o perforație a zidului estic, precum și orificiul de evacuare a apei, identificat în pardoseală în proximitatea treptelor sprijinite pe zidul opus.

Încălzirea edificiului se realiza prin zona nordică a edificiului, zonă în care a fost identificat culoarul de tiraj din cuptorul (fornax). Acesta se păstrează pe o înălțime de aproape 1,5 m are un aspect boltit, iar în forma sa originală avea o înălțime de 1,75 m. În S14, cercetat la nord-est de camera D a fost identificat un spațiu caracterizat printr-un nivel consistent de pământ negru-cenușiu, bogat în material arheologic de factură romană (în special ceramică). Întrucât cercetarea nu a putut fi finalizată, nu putem furniza date suplimentare asupra acestui spațiu situat în proximitatea estică a cuptorului.

Probele de mortar din bazin și din construcția zidurilor relevate de specialiști e la Muzeul de Județean de Științele Naturii Ploiești, vor constitui suportul demersurilor de conservare primară și restaurare prin consolidarea zidurilor și a celorlalte structuri constructive, utilizând rețeta antică de mortare. Au fost luate primele măsuri de protejare provizorie a unor porțiuni din clădire, prin acoperire cu material geotextil (netex) și întreținerea unui grad constant de umiditate prin pulverizare cu apă.

Cercetările arheologice din castru au vizat două obiective și anume, continuarea cercetării incintei estice, în special în zona barăcii, precum și finalizarea secțiunii S6, de pe latura vestică.

În vederea orientării unităților de cercetare arheologică au fost realizate prospecțiuni geofizice în două zone importante ale fortificației. În urma procesării acestora am putut obține date noi privind orientarea barăcilor, fapt care impune pe lângă necesitatea continuării prospecțiunilor și extinderea cercetărilor în aceste zone.

În zona incintei estice (fossa) a fost cercetat complexul din exteriorul șanțului (cpl. 1), respectiv câteva detalii din baraca B1, completându-se planul acesteia cu traiectele unor pereți de lemn.

Lucrările de conservare primară au constat în acoperirea unei porțiuni semnificative din zona cercetată cu material geotextil (netex) și de un strat de aproximativ 15-20 cm de nisip. De asemenea, bazinul din camera E a fost acoperit în proporție de 60% cu netex și nisip. Anumite porțiuni au fost consolidate cu structură de lemn – în special arealul bazinului. În colaborare cu Primăria Dumbrăvești s-a realizat transportul întregului material tegular într-un depozit adecvat. În zona situată la est de băi, la baza pantei a fost realizat un canal de drenaj în vederea protejării structurilor fragile ale monumentului de scurgerile de apă.

Întregul material ceramic de construcție a fost transportat într- un depozit aparținând Primăriei Dumbrăvești.

Ziua Porților Deschise a fost organizată pentru prima dată, constituind un prilej distinct pentru a contura un spațiu de întâlnire și de discuții, în care să se regăsească deopotrivă comunitatea locală, autoritățile publice, comunitatea științifică și, bineînțeles, vizitatorii de toate vârstele. Cu acest prilej au fost prezentate și principalele descoperiri arheologice efectuate în ultimele campanii, de-a lungul întregii zile fiind realizate ghidaje în castrul și băile romane, fiind prezentate modalitățile de înregistrare a datelor, prelevarea și înregistrarea artefactelor, vizualizarea modelelor 3D ale obiectivelor cercetate, precum și a unor situri similare. De asemenea au fost realizate activități de divertisment: jocuri romane pentru copii, prezentare de armament și echipament militar roman și dacic etc.

[Raportul 5136 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
